

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie II./2018
Senát III

Nález:

spisová značka	III. ÚS 651/2016
populárny názov	Eurokonformný výklad autorského práva
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	28.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 43 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov § 36 ods. 2
analytická právna veta	Základné právo účastníka konania na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy zahŕňa nielen povinnosť ústavne súladnej interpretácie použitej právnej úpravy, ale v prípade prieniku s újinným právom, aj povinnosť eurokonformného výkladu.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka si v konaní pred všeobecnými súdmi uplatnila ochranu autorských práv a domáhala sa, aby bola odporcovi uložená povinnosť zdržať sa vyhotovovania rozmnožením textov, ktoré zverejnila alebo zverejní v denníku Hospodárske noviny alebo v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach <www.hnonline.sk>, uloženia povinnosti zničiť všetky neoprávnene vyhotovené rozmnoženiny textov vrátane rozmnoženín poskytnutých odporcom tretím osobám a zaplata náhrady škody. Sťažovateľka v uplatnenom návrhu poukázala na to, že odporca v rámci svojho podnikania doslovne prepisuje a rozmnožuje obsah článkov uverejnený v jej denníku, resp. v internetovom denníku a ten ďalej sprostredkúva tretím osobám za úplatu, a to bez jej súhlasu. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 15. apríla 2010 návrh sťažovateľky zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol namietaným rozsudkom, ktorým prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Rozsudok odvolacieho súdu napadla sťažovateľka dovolaním, ktoré bolo namietaným uznesením najvyššieho súdu odmietnuté.
z odôvodnenia	Ústavný súd je toho názoru, že esenciálnou vo veci sťažovateľky je otázka, či ňou označené novinové články v podanom návrhu predstavujú autorské dielo v

zmysle § 7 autorského zákona. Okresný súd a krajský súd sú zhodne toho názoru, že to tak nie je, pričom dôvodia tým, že články obsahujú „minimum tvorivej činnosti“, pretože „nie sú závislé od osobných vlastností tvorcu“ a prejavená tvorivosť autora „nie je taká, že by bez nej tento článok nebol vôbec dosiahnutý“. Stanovisko konajúcich súdov prezentuje tradičnú doktrínu uplatňovanú v súdnej praxi (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 10 Co 13/2006, sp. zn. 6 Co 2/2010 a sp. zn. 6 Co 3/2010), podľa ktorej je pojmovým znakom autorského diela taká duševná a tvorivá činnosť autora, ktorá je jedinečná a neopakovateľná, pretože je výrazom osobnosti autora samého a jeho schopností. Predmetná doktrína nachádza svoje výslovné ukotvenie aj v novom autorskoprávnom kódexe, zákone č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon č. 185/2015“). Sťažovateľka považuje súdom uplatnenú interpretáciu dotknutých ustanovení autorského zákona za nesúladnú s ústavou a tiež s relevantnou újmo-právnou reguláciou. Podľa čl. 7 ods. 2 ústavy Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe zákona alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2. Z citovanej ústavnej normy vyplýva, že vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii okrem iného tkvie aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 ústavy. Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu únijového tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania sa subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy (pozri III. ÚS 666/2016).

Ústavný súd tak upozorňuje, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu, ktorá je inkorporovaná aj v základnom práve sťažovateľky na súdnu ochranu, nie je len ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Pre aplikačnú prax vnútroštátnych orgánov verejnej moci nadaných právomocou rozhodovať v individuálnych prípadoch to znamená, že stabilita právnych vzťahov a právna istota dôvodne vyžadujú hoci aj zotrvať na právnych konceptoch vyvinutých pred vstupom do Európskej únie, ale ak ide o sféru regulácie únijovým normotvorcom, je potrebné túto konfrontovať s regulačnými predstavami vnútroštátneho zákonodarcu, a v prípade zistenia odchýlky vyvinúť maximálnu snahu o uprednostnenie cieľa stelesneného v právne záväzných aktoch Európskej únie (pozri III. ÚS 666/2016).

Od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, treba teda aj ustanovenia § 7 ods. 1 autorského zákona, resp. ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 185/2015 vnímať v kontexte úijného práva. Autorské právo Európskej únie, ktoré je relevantné pre otázku pojmových znakov v konkrétnom prípade sťažovateľky, vychádza v súčasnosti z týchto štyroch smerníc: Smernica Rady 91/250/EHS zo 14. mája 1991 o právnej ochrane počítačových programov (ďalej len „smernica 91/250/EHS“); Smernica Európskeho parlamentu a Rady 9/96/ES z 11. marca 1996 o právnej ochrane databáz (ďalej len „smernica 9/96/ES“); Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES z 12. decembra 2006 o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv (ďalej len „smernica 2006/116/ES“) a Smernice 2001/29/ES.

V prípade sťažovateľky je v hre novinový článok ako možný objekt autorskoprávnej ochrany. Posúdenie rozsahu nevyhnutnej originality u novinových článkov sa stalo predmetom autoritatívnej interpretácie úijného práva v rozhodnutí Súdneho dvora zo 16. júla 2009 vo veci C-5/08 Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening. V predmetnom rozhodnutí Súdny dvor pri interpretácii článku 2 písm. a) Smernice 2001/29/ES („Členské štáty ustanovia výlučné právo povoliť alebo zakázať reprodukciu priamo alebo nepriamo, dočasne alebo trvalo akýmkoľvek pôsobom a v akejkoľvek forme, úplne alebo čiastočne: pre autorov, ich prác;“), ktorý ustanovuje základný obsah exkluzívneho práva autora k jeho dielu, zdôraznil, že je potrebné obsah uvedeného článku smernice interpretovať vo svetle cieľov a zmyslu samotnej smernice a tiež vo svetle medzinárodných dohôd o duševnom vlastníctve. Na základe uvedeného priznal Súdny dvor „samostatným častiam práce“ (v danom konkrétnom prípade výstrižkom z novinových článkov) autorskoprávnu ochranu v intenciách označeného článku smernice za predpokladu, že obsahujú elementy, ktoré predstavujú „autorov vlastný duševný výtvor“. Súdny dvor prezentoval v kontexte konkrétnych okolností posudzovanej veci nasledujúci výklad literárneho diela ako predmetu autorskoprávnej ochrany: „Pokiaľ ide o články z tlače, duševná tvorba ich autorov, uvedená v bode 37 tohto rozsudku, vyplýva obvykle zo spôsobu, akým je téma predstavená, ako aj z jazykového vyjadrenia. Okrem toho vo veci samej platí, že samotné novinové články sú literárnym dielom, na ktoré sa vzťahuje smernica 2001/29. Pokiaľ ide o prvky diel, na ktoré sa vzťahuje ochrana, treba uviesť, že sa skladajú zo slov, ktoré ak sú posudzované samostatne, nepredstavujú samé osebe duševnú tvorbu autora, ktorý ich používa. Až výber, umiestnenie a kombinácia týchto slov umožňujú autorovi vyjadriť svoju tvorivosť a dospieť tak k výsledku, ktorý je duševnou tvorbou. Samotné slová nie sú teda prvkami, na ktoré sa vzťahuje ochrana. S ohľadom na požiadavku extenzívneho výkladu pôsobnosti ochrany stanovenej v článku 2 smernice 2001/29 však nemožno vylúčiť, že určité samostatné vety, alebo tiež určité časti viet príslušného textu, sú spôsobilé sprístupniť čitateľovi originalitu publikácie, akou je novinový článok tým, že mu poskytnú prvok, ktorý je sám o sebe vyjadrením duševnej tvorby autora tohto článku. Takéto vety alebo časti viet teda môžu byť predmetom ochrany stanovenej v článku 2 písm. a) uvedenej smernice.“

Podľa čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je smernica záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom sa voľba foriem a metód ponecháva vnútroštátnym orgánom. Citované ustanovenie primárneho práva Európskej únie vysielala zrozumiteľné posolstvo vnútroštátnym orgánom členských štátov zaväzujúc ich k takému výkonu ich vrchnostenských kompetencií, ktorý zabezpečí dosiahnutie výsledku očakávaného smernicou. Inými slovami povedané, ide tu o povinnosť naplniť vôľu úijnového tvorca smernice vnútroštátnymi prostriedkami.

V konkrétnom prípade sťažovateľky bolo teda povinnosťou všeobecných súdov vykladať celé ustanovenie § 7 ods. 1 autorského zákona, ktoré definuje dielo v zmysle slovenského autorského práva v súlade s jeho uchopením v práve Európskej únie, teda eurokonformne. V rozpore s označenou povinnosťou sa však rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu dostali do priamej konfrontácie s judikatúrou Súdneho dvora, ktorého uvedené rozhodnutie (pozri bod 29 odôvodnenia nálezu ústavného súdu), ale aj ďalšie prijaté rozhodnutia (pozri rozsudky Súdneho dvora: BSA C 393/09 z 22. 12. 2010; Football Association Premier League C 403/08 zo 4. 10. 2011; Painer C 145/10 z 1. 12. 2011; Football Dataco C 604/10 z 1. 3. 2012, SAS Institute C 406/10 z 2. 5. 2012) indikujú, že spomínaná slovenská doktrína jedinečnosti diela uplatňovaná pri výklade ustanovení § 7 ods. 1 autorského zákona je oveľa prísnejšia ako originalita vyžadovaná Súdnym dvorom, ktorý, ako už bolo uvedené, priznal autorskoprávnu ochranu dokonca častiam novinových článkom, a to za predpokladu, že obsahujú elementy predstavujúce „autorov vlastný duševný výtvor“.

Účastník konania právo na to, aby sa každý spor alebo iná právna vec pred

vnútroštátnym súdom rozhodovala na základe správneho a adekvátneho právneho základu. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je súčasťou takéhoto právneho základu aj výklad práva spoločenstva podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, resp. podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie Súdnym dvorom v konaní o prejudiciálnej otázke (pozri IV. ÚS 206/08). Pokiaľ v konaní pred všeobecným súdom vznikne dôvodná pochybnosť o správnej aplikácii úijného práva, je povinnosťou konajúceho súdu riadne sa s ňou vysporiadať, prípadne predložiť prejudiciálnu otázku podľa čl. 234 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, resp. podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (tzv. doktrína CILFIT – pozri rozsudok Súdneho dvora vo veci 283/81 Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo v. Ministerstvo zdravotníctva zo 6. 10. 1982). V prejednávanej veci sa však so zásadnou, jasne formulovanou námietkou sťažovateľky, a síce s argumentáciou, že miera tvorivosti vyžadovaná tradičnou doktrínou nie je v súlade s úijným právom, konajúce súdy nijako nevysporiadali.

Základné právo účastníka konania na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy zahŕňa nielen povinnosť ústavne súladnej interpretácie použitej právnej úpravy, ale v prípade prieniku s úijným právom, aj povinnosť eurokonformného výkladu. Vo veci sťažovateľky však krajský súd aplikujúci príslušné ustanovenia autorského zákona na signalizujúcu nekompatibilitu tradičnej doktríny s aktuálnou judikatúrou Súdneho dvora nijako nereflektoval a na požiadavku vyvinúť maximálne možné úsilie o správne uplatnenie práva Európskej únie rezignoval. Uvedený postup krajského súdu ústavný súd kvalifikuje ako porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Za druhý zásadný moment posudzovanej veci považuje ústavný súd okolnosti týkajúce sa nevykonania dôkazu navrhovaného sťažovateľkou, a síce dôkazu o rozsahu monitoringu novinových článkov, ktorý mal byť poskytovaný klientom odporcu. Ústavný súd na tomto mieste opäť poukazuje na úijný rozmer právnej veci sťažovateľky, ktorý implikuje povinnosť konajúceho súdu postupovať a vykladať relevantné procesné ustanovenia týkajúce sa postupu dokazovania a s ním súvisiacej otázky znášania dôkazného bremena súladne s úijnými normami. V tomto smere ústavný súd poukazuje na obsah čl. 6 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES z 29. apríla 2004 o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva (ďalej len „smernica 2004/48/ES“), podľa ktorého „Členské štáty zabezpečia, aby na návrh účastníka, ktorý predložil dostatočne dostupný dôkazný materiál postačujúci na podloženie jeho nárokov a ktorý označil dôkazy na podloženie týchto nárokov, ktoré sa nachádzajú v držbe protistrany, príslušné súdne orgány mohli nariadiť, aby druhý účastník taký dôkaz predložil, pokiaľ tým nie je dotknutá ochrana dôverných informácií. Na účely tohto odseku môžu štáty stanoviť, aby primeranú vzorku značného počtu kópií diela alebo iného chráneného predmetu príslušné súdne orgány považovali za dostatočný dôkaz.“ V nadväznosti na to treba spomenúť aj požiadavku zakotvenú v §3 smernice 2004/48/ES, podľa ktorej „opatrenia, postupy a prostriedky právnej nápravy musia byť účinné, primerané a odradzujúce“, ako aj judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej odmietnutie poskytnúť relevantné informácie, hoci aj zaťažené obchodným tajomstvom, môže predstavovať zásah do práva na efektívnu ochranu (pozri rozhodnutie Coty Germany C-580/13).

V sťažovateľkinej veci boli konajúce súdy povinné reflektovať v procese dokazovania na obsah citovaných článkov smernice 2004/48/ES, ktoré zaväzujú vnútroštátny súd k vytvoreniu reálnych predpokladov účinnej ochrany práv duševného vlastníctva. Aplikované procesné ustanovenia vnútroštátneho práva bolo preto potrebné vykladať tak, aby mohli byť použité v súlade s cieľmi tejto smernice.

V označených súvislostiach chce ústavný súd pripomenúť aj zásadu rovnosti zbrání, ktorú Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zahŕňa do širšieho konceptu práva na spravodlivý proces a ktorej podstata spočíva v požiadavke, aby každá zo strán konania mohla obhajovať svoju vec za

podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku podstatným spôsobom neznevýhodňujú oproti druhej strane (pozri napr. Nideröst – Huber v. Švajčiarsko, rozsudok z 18. 2. 1997; Foucher v. Francúzsko, rozsudok z 18. 3. 1997). Cieľom princípu rovnosti zbraní je dosiahnutie „spravodlivej rovnováhy“ medzi stranami sporu (pozri rozsudok ESLP: Dombo Beheer B.V. v. Holandsko, rozsudok z 27. 10. 1993), kde ústavný súd upozorňuje, že judikatúra ESLP považuje uvalenie nerealistického bremena na jednu zo strán za porušenie tejto zásady.

Na rešpektovanie označených požiadaviek v procese dokazovania reaguje aj judikačná prax všeobecných súdov, ktorá odkazuje na tzv. vysvetľovaciu povinnosť protistrany v situáciách informačného deficitu na strane účastníka konania, ktorý nie je objektívne spôsobilý znášať dôkazné bremeno (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2M Cdo 5/2005 a sp. zn. 3 Cdo 2/2016).

Vo veci sťažovateľky krajský súd zaujal stanovisko, v ktorom sa ako odvolací súd stotožnil s postupom okresného súdu, ktorý odmietol vykonať sťažovateľkou navrhovaný dôkaz o rozsahu celkovej distribúcie článkov (uverejnených v denníku vydávanom sťažovateľkou) klientom odporcu s odôvodnením, že „nejde o dôkazy, ktoré by nemohol bez svojej viny predložiť“ a že „nie je súladné s rovným postavením účastníkov konania žiadať od odporcu, aby produkoval dôkazy, pokiaľ ide o tvrdenia navrhovateľa“. Ústavný súd je toho názoru, že je logicky nespochybniteľné, že sťažovateľka nemohla mať vedomosť o tom, aký reálny rozsah mal monitoring médií, ktorý poskytoval odporca všetkým svojim klientom. Nebolo preto v reálnej dispozícii sťažovateľky presne označiť všetky konkrétne články, ktoré odporca potenciálne skopíroval a zahrnul do poskytovaného monitoringu. Ako poskytovateľ predmetnej služby mal naopak túto vedomosť práve odporca. Sťažovateľka sa ocitla bez vlastnej viny v situácii, keď nemala objektívnu možnosť relevantné informácie konajúcemu súdu poskytnúť, pričom rámcovo navrhla ako informačnú núdzu preklenúť, a to tým, že poukázala na odporcu, ktorý z podstaty veci predmetnými informáciami disponoval. Konajúci súd však napriek uvedeným okolnostiam náležite zdôvodnenú a opodstatnenú požiadavku sťažovateľky ignoroval a spravodlivú rovnováhu medzi oboma stranami sporu nezabezpečil. Ústavný súd kvalifikuje označený postup konajúcich súdov, resp. postup krajského súdu, ktorý v odvolacom stupni nezjednal požadovanú nápravu ako porušenie princípu rovnosti zbraní, zároveň odporujúci požiadavkám citovaného čl. 3 a 6 smernice 2004/48/ES a teda znamenajúci porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka uplatnila v sťažnosti aj námietku porušenia základných práv vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy a na výsledky tvorivej duševnej činnosti podľa čl. 43 ústavy, ako aj práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Majetkové práva poskytnuté na účely napredovania vedy a umenia podľa čl. 43 ústavy následne podliehajú vo vopred ustanovených podústavných kontúrach aj ústavnoprávnej ochrane majetku podľa čl. 20 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu (ESLP: Dima v. Rumunsko, 58472/00, Balan v. Moldavsko, 19247/03, Ashby Donald a ďalší v. Francúzsko, 36769/08; Neij a Sunde Kolmisoppi v. Švédsko, 40397/12).

Keďže krajský súd predpoklady účinnej ochrany sťažovateľkou uplatňovaných práv duševného vlastníctva nevytvoril, došlo podľa názoru ústavného súdu k porušeniu základných práv sťažovateľky zaručených čl. 20 a čl. 43 ústavy, ako aj jej práva zaručeného čl. 1 dodatkového protokolu.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané pochybenie konajúcich súdov, ktoré videla v ich nevysporiadaní sa so závermi expertných znaleckých posudkov predložených sťažovateľkou pre účely zodpovedania otázky o naplnení prvku tvorivosti u jednotlivých článkov, v uvedenom smere sa ústavný súd s

argumentáciou sťažovateľky nestotožnil. Ústavný súd je totiž toho názoru, že splnenie pojmových znakov diela je primárne otázkou právnou, ktorej posúdenie prislúcha súdu a ktorá je tak vylúčená z odborného posúdenia znalcom. Z uvedeného vyplýva, že konajúci súd nemôže byť znaleckým posudkom vo veci posúdenia autorskoprávnej ochrany viazaný (pozri II. ÚS 647/2014).

S odkazom na citované ustanovenie § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde bude úlohou krajského súdu náležite sa vysporiadať s nastolenou otázkou súladnosti tradičnej doktríny, ktorá bola vo veci sťažovateľky aplikovaná s únijským právom, prípadne sa obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a zistiť do akej miery je označená doktrína regulujúca výklad ustanovení § 7 ods. 1 autorského zákona, resp. ustanovení § 3 ods. 1 zákona č. 185/2015 súladná s právom Európskej únie. Aplikovanie správneho prahu tvorivosti je pre vec sťažovateľky zásadné. Je preto potrebné zistiť, či nie je v rozpore s článkom 2 písm. a) Smernice 2001/29/ES, ak právo členského štátu vyžaduje pre novinové články ako literárne diela s priznanou autorskoprávnou ochranou, aby boli „individuálnym a neopakovateľným výtvorom“, a teda „výsledkom tvorivosti nezameniteľného osobitného rázu závislej od individuálnych osobných vlastností autora, bez ktorých by výsledok vôbec nevznikol“. V prípade pozitívnej odpovede je potom nutné zistiť, aký prah tvorivosti má vnútroštátne právo pre novinové články s autorskoprávnou ochranou podľa čl. 2 písm. a) Smernice 2001/29/ES vyžadovať.

Takisto v súvislosti s otázkou definovania kvalifikačných kritérií diela v zmysle ustanovení § 7 ods. 1 autorského zákona v spojení s otázkou možného vylúčenia ochrany novinového článku z dôvodu povahy dennej správy podľa § 7 ods. 3 autorského zákona považuje ústavný súd za potrebné upriamiť pozornosť na svoju judikatúru. V zmysle tejto judikatúry je totiž potrebné príslušné ustanovenia autorského zákona, teda ustanovenia § 7 ods. 3 autorského zákona vykladať vo svetle čl. 2 ods. 8 Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (ďalej len „Bernský dohovor“), ktorý ustanovuje, že „ochrana... sa nevzťahuje na denné správy ani na rozličné skutočnosti, ktoré majú povahu iba tlačových informácií“. Cieľom tohto ustanovenia nie je vylúčiť inak autorskoprávne chránené predmety z ochrany, ale len zdôrazniť povahu predmetov, ktoré sa pod túto ochranu nequalifikujú. Aj diela obsahujúce denné správy sú tak predmetom autorskoprávnej ochrany, ak spĺňajú podmienky na jej nadobudnutie vo vnútroštátnom práve. Aj preto literatúra o čl. 2 ods. 8 Bernského dohovoru zvykne hovoriť aj ako o tzv. „nepravom obmedzení“ (Manfred, Reh binder, Nachrichten als Sprachwerke, Zeitschrift für Urheber und Medienrecht, 2000, č. 1, s. 2). Znamená to, že aj ustanovenia § 7 ods. 3 autorského zákona treba v rámci čl. 2 ods. 8 Bernského dohovoru vykladať napriek negatívnej formulácii („ustanovenia tohto zákona sa nevzťahujú“) tak, že pojem denné správy zahŕňa len vyjadrenie informácií v takej forme, ktorá sa nequalifikovala pod autorskoprávnou ochranu podľa § 7 ods. 1 autorského zákona (pozri II. ÚS 647/2014).

Ústavný súd dodáva, že únijský rozmer posudzovanej veci nemožno opomenúť ani pri použití ustanovení týkajúcich sa tzv. spravodajskej licencie (§ 33 ods. 1 autorského zákona, resp. § 39 zákona č. 185/2005). Aj tieto dotknuté ustanovenia, ktoré boli vo veci sťažovateľky konajúcimi súdmi aplikované, totiž predstavujú transpozíciu úijného práva, konkrétne článku 5 ods. 3 písm. c) Smernice 2001/29/ES, a preto je potrebné interpretovať ich eurokonformne, teda v súlade s citovaným článkom dotknutej smernice.

Ústavný súd rozhodol:

Základné práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, na výsledky tvorivej duševnej činnosti podľa čl. 43 Ústavy Slovenskej republiky a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1

	<u>Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2011 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu boli proušené. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2011 zrušil a vrátil vec Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie. Priznal sťažovateľovi náhradu trov konania a vo vzťahu k požadovanému finančnému zadost'učineniu sťažnosti nevyhovel.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>ÚS SR: III. ÚS 666/2016</p> <p>Súdny dvor EÚ: C-5/08 Infopaq International A/S v Danske Dagblades Forening zo 16. júla 2009; BSA C 393/09 z 22. 12. 2010; Football Association Premier League C 403/08 zo 4. 10. 2011; Painer C 145/10 z 1. 12. 2011; Football Dataco C 604/10 z 1. 3. 2012, SAS Institute C 406/10 z 2. 5. 2012; 283/81 Srl CILFIT a Lanificio di Gavardo v. Ministerstvo zdravotníctva zo 6. 10. 1982; Coty Germany C-580/13</p> <p>EŠLP: Nideröst – Huber v. Švajčiarsko, rozsudok z 18. 2. 1997; Foucher v. Francúzsko, rozsudok z 18. 3. 1997; Dombo Beheer B.V. v. Holandsko, rozsudok z 27. 10. 1993; Dima v. Rumunsko, 58472/00, Balan v. Moldavsko, 19247/03, Ashby Donald a ďalší v. Francúzsko, 36769/08; Neij a Sunde Kolmisoppi v. Švédsko, 40397/12</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>autorské právo-dielo</p> <p>autorské právo-ochrana autorských práv</p> <p>princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-princíp rovnosti zbraní v konaní európske právo</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p> <p>práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok</p> <p>práva a slobody – hospodárske, sociálne a kultúrne práva-právo na výsledky tvorivej duševnej činnosti</p> <p>výklad (interpretácia)-ústavne konformný</p>

spisová značka	III. ÚS 702/2017
populárny názov	Rozhodnutie rektora vysokej školy
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	13.02.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé.
skutkový stav a základné fakty	Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu bol vydaný v konaní o žalobe (ďalej len „žalobca“), ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia rektora sťažovateľky z 1. októbra 2014, ktorým nebolo vyhovené jeho žiadosti o vrátenie školného za akademický rok 2010/2011 „v zmysle smernice rektora č. 3/2012 v znení neskorších zmien“ z dôvodu, že školné za štúdium 2. ročníka

	<p>bakalárskeho študijného programu pri nútenom opätovnom zápise do 2. ročníka zaplatil duplicitne. Žalobca s poukazom na to, že zo štatútu ani iného vnútorného predpisu sťažovateľky nevyplýval žiadny dôvod na nevyhovenie jeho žiadosti, v žalobe namietal, že rozhodnutie rektora sťažovateľky nie je náležité a riadne odôvodnené a v jeho poučení sa uvádza, že ide o rozhodnutie konečné, proti ktorému nemožno podať opravný prostriedok. Podľa názoru žalobcu bolo povinnosťou rektora sťažovateľky presne a úplne zistiť skutkový stav veci, pre tento účel získať podklady rozhodnutia a získané dôkazy vyhodnotiť. Sťažovateľka sa v priebehu prvostupňového konania bránila tým, že v predmetnej veci nekonala ako správny orgán.</p> <p>Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 18. novembra 2015 rozhodnutie rektora sťažovateľky zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia pritom s poukazom na znenie § 244 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku [účinného do 30. júna 2016; (ďalej len „OSP“)] uviedol, že „správne súdnictvo v SR vychádza z princípu generálnej klauzuly (čl. 46 ods. 2 Ústavy SR) s negatívnou enumeráciou (§ 248 O. s. p.). Preto každý, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak; z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúvanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.“</p> <p>Proti uvedenému rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala odvolanie, v ktorom namietala, že „žaloba bola podaná voči subjektu, ktorý vo veci nerozhodol v poslednom stupni, čo je však bez ďalšieho takou vadou konania, ktorú súd nemôže reparaovať, a to ani výzvou vo vzťahu k účastníkovi, aby odstránil vadu podania, a preto podľa nášho názoru súd nemohol v merite veci rozhodnúť tak, ako rozhodol, ale už len z tohto dôvodu mal žalobu zamietnuť.“</p> <p>Najvyšší súd napadnutým rozsudkom rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 2 OSP potvrdil.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>V okolnostiach posudzovaného prípadu ústavný súd preskúmaním napadnutého rozsudku najvyššieho súdu zistil, že námietky sťažovateľky sú opodstatnené a že závery vyvedené týmto súdom zakladajú porušenie jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd rozhodol o podanom odvolaní sťažovateľky spôsobom, ktorý je arbitrárny, a tým ústavne nesúladný, keďže na jej odvolacie námietky v podstate vôbec nereagoval. Zodpovedanie otázok „(i) či zákon zveruje sťažovateľovi právomoc rozhodovať vo veci (v otázke) žiadosti o vrátenie školného; (ii) či ide o rozhodnutie o práve a/alebo povinnosti fyzickej osoby; (iii) či ide o rozhodovanie v oblasti verejnej správy“, sa pritom v okolnostiach posudzovaného prípadu javí ako podstatné. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nie je v danom prípade presvedčivo odôvodnený, a táto skutočnosť v konečnom dôsledku zakladá nepreskúmateľnosť a ústavnú neudržateľnosť ním vydaného rozhodnutia. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku nezohľadnil citované východiská ochrany základných práv a slobôd, preto jeho prístup pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky nemožno hodnotiť inak ako prísne formalistický, odporujúci obsahu namietaných základných práv a slobôd.</p> <p>V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že podľa § 5 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (účinného od 1. júla 2016, ďalej len „SSP“) konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Podľa § 5 ods. 1 SSP konanie pred správnym súdom sa okrem princípov, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a ktoré sa na konanie pred správnym súdom použijú primerane, riadi aj princípmi uvedenými v odsekoch 2 až 12. Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol</p>

	<p>naplnený princíp právnej istoty.</p> <p>Na tomto skutkovom základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ho podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 56 ods. 2 a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Podľa § 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím podľa odseku 3, ktoré je vykonateľné jeho doručením. Úlohou najvyššieho súdu preto bude opätovne rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky s tým, že sa bude účinne zaoberať jej odvolacími námietkami, osobitne námietkou nedostatku právomoci správneho súdu, majúc na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v ustanoveniach jednotlivých procesných kódexov (ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení. Najvyšší súd sa v prvom rade bude musieť relevantným a ústavne udržateľným spôsobom vysporiadať s otázkou, či rozhodnutie rektora sťažovateľky, ktorým nebolo vyhovie žiadosti o vrátenie školného, je rozhodnutím vydaným v oblasti verejnej správy, a či teda predmetná vec vôbec spadá pod správne súdnictvo.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžo 24/2016 zo 4. apríla 2017 boli porušené. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Sžo 24/2016 zo 4. apríla 2017 zrušil a vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie. Priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	EStP: García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999, Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998, Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	vysoká škola rozhodnutie-odôvodnenie správne súdnictvo právomoc-právomoc všeobecného súdu

spisová značka	III. ÚS 748/2017
populárny názov	Rýchlosť rozhodovania o väzbe
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	31.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2
analytická právna veta	Požiadavke neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o

	<p>prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru v zásade nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ je okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 väzobne trestne stíhaný pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) a ods. 3 písm. d) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Podaním doručeným okresnému súdu 18. júla 2017 sa sťažovateľ domáhal svojho prepustenia z väzby na slobodu. O tejto žiadosti okresný súd rozhodol uznesením z 28. augusta 2017 tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol ako nie dôvodnú. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku neprijal ponuku Kráľovskej ambasády Saudskej Arábie so sídlom vo Viedni na nahradenie väzby prevzatím záruky za ďalšie správanie sťažovateľa a podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 105/2017 z 2. októbra 2017 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.</p> <p>Sťažovateľ namietal, okresný a krajský súd porušili jeho označené základné práva nakoľko nerozhodli bez meškania a od podania žiadosti o prepustenie z väzby, t. j. od 18. 07. 2017 do rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave uplynulo 76 dní.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že väzba má mať striktné obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „speedily“ a francúzsky výraz „a bref délai“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Bezicheri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55). Prieskumné súdne konanie musí byť vedené v súlade s hmotnoprávnymi a procesnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a tiež aj účelom čl. 5 dohovoru, to znamená ochranou jedinca proti svojvôli, osobitne aj s ohľadom na čas, ktorý uplynie do vyhlásenia rozhodnutia (rozsudok vo veci Koendjibiharie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27).</p> <p>Článok 5 ods. 4 dohovoru tým, že osobám zbaveným slobody zaručuje právo iniciovať konanie, v ktorom môžu spochybniť zákonnosť zbavenia slobody, dáva týmto osobám právo aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti zbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, § 33 – § 36).</p> <p>Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že jednotlivé lehoty z hľadiska požiadavky neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy, ale aj z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru sa posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne pozri aj III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). Tejto požiadavke preto nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 255/03, II. ÚS 353/06).</p> <p>Zo skutkového hľadiska možno konštatovať, že od doručenia žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby okresnému súdu 18. júla 2017 do rozhodnutia okresného súdu 28. augusta 2017 uplynulo celkom 41 dní. Okresný súd spisom disponoval ďalších 30 dní, pretože spis predložil na rozhodnutie o sťažnosti krajskému súdu až 27. septembra 2017. Krajský súd o sťažnosti rozhodol po uplynutí 5 dní a svoje rozhodnutie doručil sťažovateľovi po ďalších 4 dňoch. Celková doba rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na</p>

	<p>slobodu tak trvala 80 dní, z toho 71 dní na súde prvého stupňa.</p> <p>Postup okresného súdu v namietanom konaní tak nespĺňal požiadavku neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v intenciách práv zaručených čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru. Vzhľadom na uvedené zistenie ústavný súd vyslovil, že okresný súd v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 porušil jeho základné právo na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru.</p> <p>Ústavný súd rozhodol:</p> <p><u>Základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v súvislosti s požiadavkou urýchleného rozhodnutia o osobnej slobode postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 54/2017 boli porušené.</u></p> <p>Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania.</p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	ESLP: Bezicheri z roku 1989, A-164, § 21, Neumeister z roku 1968, A-8, § 24 a Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, § 55, Koendjibiarie v. Holandsko, 25. 10. 1990, § 27, Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok z 21. 12. 2000, § 33 – § 36,
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	trestné konanie väzba-žiadosť o prepustenie väzba-rýchlosť rozhodovania

Uznesenie:

spisová značka	III. ÚS 751/2017
populárny názov	Účelne vynaložené trovy konania
sudca spravodajca	Jana Baricová
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Trovami konania sú iba tie výdavky, ktoré majú priamu súvislosť s uplatňovaním alebo bránením práva, t. j. výdavky, ktoré boli súdu riadne preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené.
skutkový stav a základné fakty	Napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov boli vydané v konaní, v ktorom sa sťažovateľka vystupujúca v procesnom postavení navrhovateľky domáhala proti Slovenskému pozemkovému fondu Bratislava vydania viacerých nehnuteľností v zmysle zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam. Uznesením zo 7. mája 2014 okresný súd rozhodol o trovách účastníkov konania tak, že „Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“. V dôsledku odvolania sťažovateľky rozhodol o trovách konania účastníkov krajský súd uznesením, ktoré je predmetom prieskumu ústavným súdom takto: „Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa m e n í tak, že odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania, a to

	<p>náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 7.613,58 eur k rukám jej splnomocnenkyne do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Porušenie svojich práv sťažovateľka videla v rozhodnutí súdov o priznaní len časti uplatnených trov konania, a to len za úkony vykonané po spresnení žalobného petitu podaním z 28. mája 2012.</p> <p>Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľky rozhodol napadnutým uznesením z 31. mája 2017 tak, že dovolanie odmietol pre jeho neprípustnosť podľa § 239, ako aj § 237 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) a sťažovateľku zaviazal k náhrade trov dovolacieho konania odporcovi.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K námietke porušenia práv sťažovateľky uznesením Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2015</p> <p>Ako vyplýva zo sťažnosti sťažovateľky, k porušeniu uvedených práv malo dôjsť svojvoľným a arbitrárnym výkladom ustanovenia § 142 ods. 1 OSP účinného do 30. júna 2016. Preto pre posúdenie dôvodnosti sťažnosti je podstatné preskúmať, či výklad tohto ustanovenia § 142 ods. 1 OSP prezentovaný krajským súdom spĺňa požiadavku ústavnosti. Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.</p> <p>V súvislosti s rozhodnutím o trovách celého konania – prvoinštančného a odvolacieho – dospel krajský súd k záveru o dôvodnosti nepriznania časti trov konania sťažovateľky pre ich neúčelnosť. Prihliadol na skutočnosť, že čo sa týka parciel, ktoré boli v tomto konaní vydané, mohla byť uzavretá dohoda pred podaním návrhu na súd, avšak iba za predpokladu, že žiadané nehnuteľnosti by sťažovateľka označila tak, aby boli spôsobilé na vydanie. K nezameniteľnej špecifikácii žiadaných nehnuteľností však pristúpila až po 5 rokoch trvania sporu, preto až od tohto obdobia posúdil krajský súd trovy právneho zastúpenia ako účelné.</p> <p>Interpretáciu § 142 ods. 1 OSP krajským súdom z pohľadu účelovosti nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za odporujúcu citovaným článkom ústavy a dohovoru. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto odôvodnenia. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Účelom priznania, resp. nepriznania trov konania je sankcia voči porušovateľovi právnej normy. Význam takejto sankcie je potrebné vidieť v hrozbe majetkového postihu pre prípad porušenia právnej normy, teda v jej preventívnej funkcii a tiež v úsilí rýchleho a efektívneho riešenia už vzniknutého konfliktu medzi stranami sporu, teda v čo možno najrýchlejšom nastolení ich právnej istoty. To okrem iného predpokladá procesnú pripravenosť strán sporu, čo zákonodarca vyjadril aj v § 142 ods. 1 OSP slovným spojením „... potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva...“. Pokiaľ krajský súd nepriznal trovy konania sťažovateľke aj za úkony právnej služby predchádzajúce vymedzeniu predmetu sporu ako neúčelné, zohľadnil tak vo svojom rozhodnutí procesnú nepripravenosť sťažovateľky, čo nevykazuje znaky neústavnosti.</p> <p>Trovami konania sú iba tie výdavky, ktoré majú priamu súvislosť s uplatňovaním alebo bránením práva, t. j. výdavky, ktoré boli súdu riadne preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené. Osobitne je účelnosť a odôvodnenosť výdavkov na tarifnú odmenu advokáta posudzovaná vo vzťahu k jednotlivým úkonom právnych služieb v rámci sporového konania, ktorým reštitučné konanie nepochybne je. Požiadavka na účelnosť výdavkov v sporovom konaní súvisí s eliminovaním nadbytočných a neprimeraných trov</p>

	<p>konania.</p> <p>Keďže ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia krajského súdu nezistil ani odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, ani prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľky za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto uznesenie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné (IV. ÚS 574/2013). Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil dostatočnou právnou a faktickou argumentáciou, ktorá je sprevádzaná logickou súvislosťou. Preto bola sťažnosť sťažovateľky v tejto časti vyhodnotená ako zjavne neopodstatnená.</p> <p>K námietke porušenia práv sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu z 31. mája 2017</p> <p>Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľky.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v danom prípade nie je založený sťažovateľkou tvrdený dôvod prípustnosti jej dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Namietanú nepreskúmateľnosť rozhodnutia považoval v zmysle ustálenej judikatúry najvyššieho súdu nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP, ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu preto nemožno považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na spravodlivý súdny proces. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd v napadnutom uznesení zrozumiteľne a presvedčivo vysvetlil právne závery, ku ktorým dospel, a tie sú z ústavnoprávneho hľadiska udržateľné.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	občianske súdne konanie-občiansko-právne konanie trovy konania

spisová značka	III. ÚS 756/2017
populárny názov	Oslobodenie od súdnych poplatkov
sudca spravodajca	Rudolf Tkáčik
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1

analytická právna veta	Pri zákonomnom prechode práva podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka na poistiteľa ide síce o prechod pôvodného nároku poisteného na náhradu škody a teda poistiteľ vstupuje do práv poisteného, to všetko ale (len) v oblasti hmotnoprávných predpokladov a podmienok realizácie jeho práva voči škodcovi, teda v súkromnoprávnej oblasti (napr. v tom, že zmena v osobe veriteľa pri tomto zákonomnom prechode práva nemá vplyv na plynutie premlčacej doby), nie však v oblasti finančno- právnych vzťahov medzi poplatníkom a štátom.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka je poisťovňou. Poskytnutím poistného plnenia poškodenému prešlo na sťažovateľku v zmysle § 813 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov právo na náhradu škody spôsobenej na majetku poškodeného trestným činom krádeže, z ktorého boli uznaní vinnými právoplatným rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 T 106/2001 z 12. marca 2012 páchatelia. Sťažovateľka si uvedené právo na náhradu škody uplatnila žalobou podanou na okresnom súde. Sťažovateľka v konaní pred okresným súdom tvrdila, že keďže bola škoda spôsobená trestným činom, je oslobodená od platenia súdnych poplatkov. Okresný súd uznesením sp. zn. 9 C 6/2014 z 29. januára 2014 konanie zastavil z dôvodu, že napriek výzve súdu a poučení o následkoch nezaplatenia poplatku sťažovateľka súdny poplatok v lehote určenej súdom nezaplatila, pričom nie sú splnené podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, keďže škoda nevznikla priamo sťažovateľke. Proti uvedenému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol svojím napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, pričom jeho prípustnosť odôvodnila tým, že postupom súdov spočívajúcom v zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku jej bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov. O dovolaní rozhodol najvyšší súd svojím napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.
z odôvodnenia	Skutkové a právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu sú v napadnutých uzneseniach zdôvodnené riadne a presvedčivo, uznesenia nevykazujú znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľky, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad krajského súdu a najvyššieho súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právne posúdenie sťažovateľkinej veci vo vzťahu k jej poplatkovej povinnosti zo strany krajského súdu a najvyššieho súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti. Krajský súd v podstatnom uviedol: "V ustanovení § 4 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch sú vymedzené subjekty, ktoré sú od platenia súdnych poplatkov oslobodené - tzv. osobné oslobodenie od súdnych poplatkov. Medzi takéto subjekty patrí aj navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom. Z tohto ustanovenia vyplýva zrejмый úmysel zákonodarcu, aby osobám, ktorým bola trestnou činnosťou spôsobená škoda alebo nemajetková ujma, nebol sťažený prístup k uplatňovaniu svojich práv voči zodpovedným subjektom a aby aj takýmto spôsobom boli zmiernené negatívne dôsledky trestnej činnosti. Odvolací súd nespochybňuje zákonnú cesiu, ku ktorej dochádza podľa § 813 Občianskeho zákonníka, ani závery uvedené v judikatúre, na ktorú sa navrhovateľ odvoláva, avšak je tohto názoru, že navrhovateľ, na ktorého prešiel regresný nárok je vo vzťahu k poplatkovej povinnosti v inom postavení a toto oslobodenie mu nemožno priznať. Aj gramatickým výkladom uvedeného ustanovenia § 4 ods. 2 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch (od poplatku je oslobodený navrhovateľ v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom) dospel odvolací súd k názoru, že najmä s prihliadnutím na použité zámeno „mu“ je toto oslobodenie viazané len na osobu, ktorej konkrétne bola

	<p>spôsobená škoda alebo nemajetková ujma trestným činom, prípade na jej univerzálnych právnych nástupcov. Navrhovateľ si svoj nárok neuplatňuje bezprostredne z titulu náhrady škody, ale až v dôsledku toho, že na základe poistnej zmluvy plnil za iného."</p> <p>Najvyšší súd v podstatnom uviedol:" Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že zastavením konania jej bolo odňaté právo konať pred súdom, pretože podľa § 4 ods. 2 písm. i/ zákona ZoSP v znení v čase rozhodovania odvolacieho súdu (teraz § 4 ods. 2 písm. j/ ZoSP) je oslobodená od súdnych poplatkov, robí tak neopodstatnene. Osobné oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. j/ ZoSP zaiste sleduje účel, aby zaplatenie súdneho poplatku nesťažovalo uplatnenie práva na súdnu ochranu osobou, ktorá v dôsledku trestného činu iného je bez toho v nepriaznivej životnej situácii. Predmetné oslobodenie od súdneho poplatku je výlučne viazané na osobu žalobcu (poškodeného) a neprechádza na poistiteľa, na ktorého podľa podmienok § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka prešlo právo poisteného na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou. Pre oslobodenie poistovateľa vstupujúceho do sfér hmotných práv poisteného nie sú dôvody ekonomické, sociálne ani morálne, ktoré nepochybne viedli zákonodarcu k tomu, že v ustanovení § 4 ods. 2 písm. j/ ZoSP poskytol osobné oslobodenie od súdnych poplatkov žalobcovi v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom. Právnym dôvodom oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. j/ ZoSP je osoba žalobcu, ktorý uplatňuje právo na náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré mu boli spôsobené trestným činom, nie charakter pohľadávky. ZoSP v ustanoveniach § 4 ods. 2 poistiteľa v prípade subrogačného postihu voči škodcovi od súdnych poplatkov výslovne neoslobodzuje."</p> <p>Ústavný súd tiež nesúhlasí s tvrdením sťažovateľky, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je nekonzistentné a vnútorne rozporné, keď uviedla, že najvyšší súd na jednej strane tvrdí, že oslobodenie od súdnych poplatkov neprechádza na poistiteľa, a zároveň, že «Sťažovateľ vstupuje do práv poisteného i v oblasti „podmienok uplatnenia jeho práva voči škodcovi“, t.j. i v oblasti procesných práv a povinností.». Uvedená argumentácia je účelová a založená na nesprávnej a neúplnej citácii príslušnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Najvyšší súd totiž v danej časti odôvodnenia svojho uznesenia jasne uviedol, že „Pri zákonomnom prechode práva podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka na poistiteľa ide síce o prechod pôvodného nároku poisteného na náhradu škody a teda poistiteľ vstupuje do práv poisteného, to všetko ale (len) v oblasti hmotnoprávných predpokladov a podmienok realizácie jeho práva voči škodcovi, teda v súkromnoprávnej oblasti (napr. v tom, že zmena v osobe veriteľa pri tomto zákonomnom prechode práva nemá vplyv na plynutie premlčacej doby), nie však v oblasti finančno- právnych vzťahov medzi poplatníkom a štátom.“. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak v tomto smere nevykazuje žiadne znaky nekonzistentnosti či vnútornej rozpornosti.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ňou označených práv.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Sťažnosť sťažovateľky odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	

súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	konanie-zastavenie poistenie, poistné prechod (práv a povinností) trestný čin náhrada škody (ujma) poplatok-súdny poplatok-nezaplatenie

spisová značka	III. ÚS 39/2018
populárny názov	Návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu
sudca spravodajca	Mojmír Mamojka
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	30.01.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 8 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 19 ods. 2
analytická právna veta	Konanie o návrat maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu nie je konaním o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k nim. Hlbšie skúmanie problematiky súvisiacej s materiálnym zabezpečením maloletých detí je nepochybne nutné, avšak jej komplexné riešenie, vzhľadom na presah predmetu konania o návrat maloletých, má byť vecou príslušných orgánov krajiny obvyklého pobytu.
skutkový stav a základné fakty	Na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) sa pod sp. zn. 21 P 134/2016 viedlo konanie o návrhu matky maloletých detí (ďalej len „matka“) na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu na území Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Maloleté deti pochádzajú z manželstva rodičov, ktoré bolo uzatvorené 7. júla 2007 a ktoré ku dňu vydania rozhodnutia okresného súdu právne trvalo. Obe maloleté deti sa narodili v Írsku, sú občanmi Írska a spolu s rodičmi žili v Írsku od svojho narodenia. Dňa 3. júla 2016 vzal sťažovateľ maloleté deti na prázdniny na Slovensko k starým rodičom s tým, že po prázdninách sa vrátia späť do Írska, s čím matka súhlasila. Sťažovateľ sa však do Írska vrátil sám a matke oznámil, že deti sa už do Írska nevrátia a ostanú spolu s ním žiť na Slovensku. Zároveň sa odsťahoval z ich spoločnej domácnosti. Okresný súd uznesením zo 4. apríla 2017 návrhu matky vyhovel a nariadil sťažovateľovi – otcovi maloletých detí, aby navrátil maloletých do krajiny ich obvyklého pobytu v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia, a v prípade, že by sťažovateľ maloleté deti nevrátil, rozhodol, že matka je oprávnená prevziať ich na území Slovenskej republiky na účel ich vrátenia do miesta ich obvyklého pobytu. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu napadnutým uznesením ako vecne správne potvrdil. Zdôraznil pritom, že rodič, ktorý chce krajinu, v ktorej má maloleté dieťa obvyklý pobyt, opustiť spolu s dieťaťom, má možnosť dohodnúť sa na tejto skutočnosti s druhým rodičom, a ak k takejto dohode nedôjde, má iné zákonné možnosti nahradenia súhlasu druhého rodiča s vystávaním dieťaťa.
z odôvodnenia	K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové konanie a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento

právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Po preskúmaní obsahu odôvodnenia uznesenia okresného ako aj krjaského súdu dospel ústavný súd k záveru, že okresný súd a v nadväznosti naň i krajský súd skúmali relevantné aspekty pre rozhodnutie o návrhu matky na nariadenie návratu maloletých detí na územie Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska. Vo svojich rozhodnutiach dospeli všeobecné súdy k zhodnému záveru, že krajinou obvyklého pobytu maloletých bezprostredne pred ich premiestnením bolo Írsko [čl. 3 písm. a) Haagskeho dohovoru], a poukázali na skutkové okolnosti a kritériá, na základe ktorých k tomuto záveru dospeli. Vysporiadali sa i s otázkou, či premiestnenie maloletých na územie Slovenskej republiky predstavovalo porušenie opatrovníckeho práva, keď uviedli, že opatrovnícke právo k maloletým nadobudla matka zo zákona, a to narodením maloletých detí a zároveň ako manželka sťažovateľa. Uviedli skutkové okolnosti, na základe ktorých dospeli k záveru, že matka svoje opatrovnícke právo voči maloletým aj reálne vykonávala, a taktiež uviedli okolnosti, z ktorých je zrejmé, že matka sa s premiestnením nezmierila a ani s ním nesúhlasila [čl. 13 písm. a) Haagskeho dohovoru]. Konajúce súdy sa vysporiadali aj s otázkou, či je daná existencia dôvodov, pre ktoré by nenariadili návrat maloletých. V tejto súvislosti produkovali množstvo dôkazov, ktoré doplnili o znalecké dokazovanie z odboru detskej psychológie, čím preskúmali celkovú rodinnú situáciu vrátane tvrdení sťažovateľa o vážnej ujme, ktorá mala maloletým deťom v prípade ich návratu hroziť. Otázkou záruk podľa čl. 11 ods. 4 nariadenia mal krajský súd primerane zodpovedanú tým, že matka dočasne zabezpečila bývanie u jej sestry s tým, že po návrate do Írska si nájde vlastné bývanie (v čase konania pred okresným súdom matka udržiavala v Írsku prenájom bytu, za ktorý platila 900 € mesačne, pozn.). Preto pokiaľ sťažovateľ namietal nedostatočné dokazovanie vo vzťahu k zodpovedaniu tejto otázky, ústavný súd rovnako ako krajský súd pripomína, že konanie o návrat maloletých do krajiny ich obvyklého pobytu nie je konaním o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k nim. Hlbšie skúmanie problematiky súvisiacej s materiálnym zabezpečením maloletých detí je nepochybne nutné, avšak jej komplexné riešenie, vzhľadom na presah predmetu konania o návrat maloletých, bude vecou príslušných orgánov Írska.

Ústavný súd v tejto súvislosti už judikoval, že pod právom na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k vykonávaniu dokazovania treba rozumieť, že účastníkovi konania musí byť poskytnutá možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní (III. ÚS 60/04). Do obsahu tohto práva však nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. I. ÚS 67/06) uvádza, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy uvedené ústavné garancie rešpektujú (teda najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

Vychádzajúc z uvedeného nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať napadnuté uznesenie za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v právnej norme, resp. popierajú jej podstatu, zmysel a účel, preto sa ústavný súd s námietkami sťažovateľov v tejto časti nestotožnil a sťažnosť odmietol ako zjavné

	<p>neopodstatnenú.</p> <p>K namietanému porušeniu základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru</p> <p>V súvislosti s namietaným porušením hmotných práv sťažovateľov (čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 dohovoru) ústavný súd konštatuje, že všeobecné súdy, rešpektujúc ustavnoprocésne princípy garantujúce základné práva účastníkov konania na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, v konaní o ochranu týchto práv a v spojení s nimi posúdili aj namietané porušenie už uvedených hmotných práv sťažovateľov, keď v rámci tohto konania rešpektovali existujúcu právnu úpravu, ktorú primeraným spôsobom interpretovali a aplikovali, komplexne posúdili skutkové okolnosti prípadu a rozhodujúce skutočnosti pre legitimitu zásahu do týchto hmotných práv sťažovateľov, a na tomto základe rozhodli o návrhu matky na nariadenie návratu maloletých detí do krajiny ich obvyklého pobytu. Ústavný súd dospel k záveru, že aj z hľadiska posúdenia týchto práv nebol postup všeobecných súdov ani svojvoľný a ani arbitráry a ich rozhodnutia sú aj z pohľadu poskytnutej ochrany týchto práv ústavne udržateľné.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd nezistil dôvod na prijatie sťažnosti ani v tejto jej časti a odmietol ju už pri predbežnom prerokovaní taktiež z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Sťažnosť sťažovateľov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>maloletý-obvyklý pobyt práva a slobody – hospodárske, sociálne a kultúrne práva-právo na ochranu manželstva, rodičovstva a rodiny konanie-nesporové práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p>

Nález - priet'ahy:

spisová značka	III. ÚS 509/2017
populárny názov	Opakované priet'ahy
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Dĺžka konania v rozsahu 20 rokov je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a ničím ničím neospravedlňiteľná a nepochybne signalizuje, že v časti napadnutého konania dosiaľ nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania.

skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia sa žalobou zo 17. septembra 1993 domáhali určenia neplatnosti zmluvy a iných nárokov, čím sa na Okresnom súde Bratislava IV. (ďalej len "okresný súd") začalo konanie pod sp. zn. 11 C 112/93. Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu vec nie je právoplatne skončená. Nálezom ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 123/05 z 25. augusta 2005 už ústavný súd vyslovil porušenie ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prieťahov.</p>
z odôvodnenia	<p>Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, v ktorej predmetom konania je zaplatenie sumy z titulu bezdôvodného obohatenia, úhrada nákladov na platenie daní a vzájomný návrh žalovaných na zriadenie práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu, ústavný súd vec nepovažuje za právne zložitú. Vzhľadom na počet účastníkov namietaného konania možno však vec považovať za skutkovo zložitejšiu.</p> <p>Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Podľa zistenia ústavného súdu sa sťažovatelia (v období po nadobudnutí právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 123/05 z 25. augusta 2005) osobne alebo prostredníctvom svojho právneho zástupcu pravidelne zúčastňovali nariadených pojednávaní (na pojednávaní 29. októbra 2014 sa nezúčastnil jeden zo sťažovateľov ani jeho právny zástupca). Zo spisu okresného súdu nevyplýva, že by v dôsledku správania sa niektorého zo sťažovateľov dochádzalo k odročovaniu pojednávaní. K predĺženiu konania však sťažovatelia prispievali podávaním procesných návrhov (upresňovanie okruhu účastníkov, čiastočné späťvzatie žaloby, návrhy na pripustenie zmeny žaloby, oprava petitu). V dôsledku rozhodovania o týchto návrhoch sťažovateľov dochádzalo k predĺženiu konania, čo nemožno pripísať na vrub im, ale ani okresnému súdu.</p> <p>Ústavný súd opierajúc sa o svoju konštantnú judikatúru však zastáva názor, že napadnuté konanie, ktoré nebolo právoplatne skončené od roku 1993, nie je potrebné osobitne vyhodnocovať a hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom v jeho doterajšom priebehu. V okolnostiach danej veci už samotná dĺžka konania (v jednej časti žaloby 20 a v druhej 24 rokov) je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a ničím neospravedlňiteľná a nepochybné signalizuje, že v časti napadnutého konania dosiaľ nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania (m. m. IV. ÚS 280/2011, III. ÚS 269/2012, III. ÚS 103/2013).</p> <p>Okresný súd v období od právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 123/05 z 25. augusta 2005 do právoplatného skončenia konania v časti konania o vypratanie nehnuteľnosti, odstránenie na vlastné náklady dočasných stavieb, vonkajších úprav a trvalých trávnych porastov (12. apríla 2013) nepostupoval dostatočne efektívne, teda tak, aby odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň obrátili účastníci konania so žiadosťou o rozhodnutie. V tejto časti však sťažovatelia podali sťažnosť až štyri roky po právoplatnosti rozsudku okresného súdu z 19. novembra 2010, teda v čase, keď k porušovaniu ich základného práva</p>

	<p>nedochádzalo.</p> <p>V časti konania o zaplatenie sumy z titulu bezdôvodného obohatenia, úhrady nákladov na platenie daní a vzájomnom návrhu žalovaných na zriadenie práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu nepostupoval okresný súd dostatočne efektívne v období od právoplatnosti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 112/93-1429 z 19. novembra 2010, teda od 12. apríla 2013 do 10. apríla 2017, kedy bol spis okresného súdu predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o opravnom prostriedku proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 112/93-1979 z 12. júla 2016, teda 3 roky. Ústavný súd na základe uvedených dôvodov vychádzajúc aj zo svojej judikatúry dospel k záveru, že v predmetnom konaní došlo k neefektívnej činnosti okresného súdu, čo odôvodňuje jeho výrok o porušení označeného základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vo vzťahu k námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd nevzhladol žiadnu možnosť porušenia tohto práva najmä preto, že kľúčová časť namietaného konania bola právoplatne skončená v roku 2013 a dĺžka konania v ďalšej časti prebiehajúceho konania nesignalizuje ústavnoprávny rozmer porušenia základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažnosti preto v tejto časti nevyhovel.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného údu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 123/05 z 25. augusta 2005 boli porušené.</u> <u>Okresnému súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 112/93 v časti žaloby o zaplatenie sumy z titulu bezdôvodného obohatenia, úhrade nákladov na platenie daní a vzájomnom návrhu žalovaných na zriadenie práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu prikázal konať bez zbytočných prietáhov. Priznal sťažovateľom primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 3000 € a náhradu trov konania.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>nehnuteľnosť vypratanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prerokovanie veci - bez zbytočných prietáhov</p>

spisová značka	III. ÚS 577/2017
populárny názov	Extrémne prietahy
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález

dátum rozhodnutia	12.12.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Ústavný súd nepovažuje za potrebné vyhodnocovať konkrétne procesné postupy, resp. pochybenia vo veci, ktoré boli korigované rozhodnutiami v odvolacích, resp. dovolacích konaniach v prípade keď napadnuté konanie bolo právoplatne skončené ako celok až po viac ako 14 rokoch od jeho začatia, čo nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ v právnom postavení navrhovateľa je účastníkom súdneho konania o ochranu osobnosti, ktoré začalo 28. júla 2003, keď bol Okresnému súdu Galanta doručený návrh. Napadnuté konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 7 C 106/2004.
z odôvodnenia	<p>Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníkov konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (II. ÚS 74/97). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietaní porušenia práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o ochranu osobnosti s uplatnenou náhradou nemajetkovej ujmy tvoria súčasť bežnej sporovej agendy všeobecných súdov, pričom o takýto prípad ide aj v predmetnej veci. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je ani právne ani fakticky zložené, metodika všeobecných súdov na postup v týchto veciach je dostatočne jasná a je podopretá aj stabilizovanou judikatúrou.</p> <p>Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní mohlo dôjsť k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania v procesnom postavení navrhovateľa. Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by bolo potrebné pripísať na jeho ťarchu v súvislosti s dĺžkou napadnutého konania.</p> <p>Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu. Celkovú dĺžku napadnutého konania (viac ako 14 rokov) až do jeho právoplatného skončenia v celom rozsahu (uznesenie okresného súdu týkajúce sa nároku na nemajetkovú ujmu z 30. októbra 2017 o zastavení konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 24. novembra 2017) vyhodnotil ústavný súd v okolnostiach danej veci z ústavnoprávneho hľadiska ako neakceptovateľnú. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté konanie až do jeho právoplatného skončenia neprebiehало efektívne. O uvedenom svedčí napríklad skutočnosť, že okresný súd nesprávne vyslovil svoju vecnú nepríslušnosť (4. máj 2004), pričom najvyšší súd svojím uznesením sp. zn. 3 SŽ 65/04 z 22. júla 2004 rozhodol, že príslušným na prejednanie veci je okresný súd. Ústavný súd akceptuje názor sťažovateľa, že poukázaním na to, že „súd prvej inštancie vo veci rozhodoval dvakrát, odvolací súd štyrikrát a dovolací súd dvakrát“, nie je možné ospravedlniť skutočnosť, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené ako celok až po viac ako 14 rokoch od jeho začatia, čo, ako už bolo uvedené, nie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Z uvedeného dôvodu nepovažuje ústavný súd za potrebné ani konkrétne vyhodnocovať procesné postupy, resp. pochybenia vo veci, ktoré boli korigované rozhodnutiami v odvolacích, resp. dovolacích konaniach.</p> <p>Napriek tomu, že ústavný súd konštatoval, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, okresnému súdu neprikázal konať bez zbytočných prietáhov, pretože napadnuté konanie</p>

	<p>bolo ako celok právoplatne skončené 24. novembra 2017.</p> <p>Ústavný súd rozhodol: <u>Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdualanta v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 106/2004 boli porušené.</u> <u>Sťažovateľovi priznáva priemerné finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € a náhradu trov konania.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	ochrana osobnosti ujma, náhrada škody-nemajetková ujma

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.